

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Протоколом засідання Державної
надзвичайної протиепізоотичної
комісії при Чернігівській обласній
державній адміністрації

№ 3 від 18.08.2017 року

Голова Державної надзвичайної
протиепізоотичної комісії при
Чернігівській ОДА

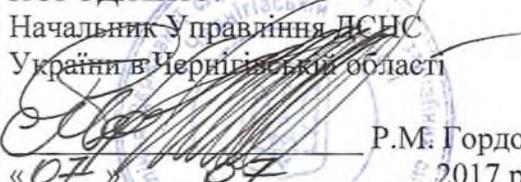
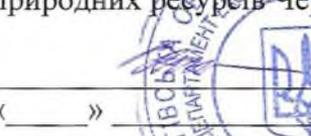
І.В. Сахневич

**Комплексний План
спільних оперативних дій у разі
виникнення підозри та підтвердження
діагнозу на африканську чуму свиней
в Чернігівській області**

м. Чернігів 2017р.

АРКУШ ПОГОДЖЕННЯ

<p>ПОГОДЖЕНО: В.о. начальника Головного управління Держпродспоживслужби в Чернігівській області</p> <p>С.О. Чаплів « » 2017 року</p>	<p>ПОГОДЖЕНО: Директор Департаменту агропромислового розвитку Чернігівської ОДА</p> <p>Ю.В. Павлішен « » 2017 року</p>
<p>ПОГОДЖЕНО: Начальник Головного управління Національної поліції в Чернігівській області</p> <p>Е.В. Альохін « » 2017 року</p>	<p>ПОГОДЖЕНО: Начальник Управління ДСНС України в Чернігівській області</p> <p>Р.М. Гордовий « 07 » 2017 року</p>
<p>ПОГОДЖЕНО: Директор Департаменту екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА</p> <p>К.В. Тканко « » 2017 року</p>	<p>ПОГОДЖЕНО: Начальник Державної екологічної інспекції в Чернігівській області</p> <p>Л.Г. Бурковський « » 2017 року</p>
<p>ПОГОДЖЕНО: Начальник Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства в Чернігівській області</p> <p>О.Г. Демченко « » 2017 року</p>	<p>ПОГОДЖЕНО: Начальник Чернігівського прикордонного інспекційного пункту ветеринарної медицини</p> <p>В.В. Куделя « » 2017 року</p>
<p>ПОГОДЖЕНО: Начальник Чернігівського прикордонного загону</p> <p>С.А. Тиркалов « » 2017 року</p>	

З М І С Т

Титульна сторінка	1
Аркуш погодження	2

Розділи:

I. Коротка інформаційна довідка по африканській чумі свиней.	4
II. Епізоотична ситуація щодо АЧС на території України та Чернігівській області.	5-6
III. Профілактика та попередження занесення збудника АЧС на територію області.	6-9
IV. Характеристика ситуації в разі виникнення АЧС та масштаби можливих наслідків.	9
V. Склад керуючої, оперативної та робочих груп для роботи у разі виникнення підозри захворювання свиней на АЧС та ліквідації надзвичайних ситуацій.	9-11
VI. Необхідність у силах та засобах Управління ДСНС України в Чернігівській області та інших зацікавлених служб.	11
VII. Протиепізоотичні заходи по недопущенню поширення АЧС на територію області.	11
VIII. Матеріальні засоби (резерви), які використовуються в заходах боротьби з африканською чумою свиней	12
IX. План заходів при підозрі захворювання свиней на африканську чуму в Чернігівській області.	13- 15
X. План оперативних спільних дій різних служб при встановленні діагнозу на африканську чуму свиней в господарствах різних форм власності	15-23
XI. Відновлення поголів'я свиней у господарствах після спалаху хвороби	23
XII. Правила безпеки для осіб, які залучені до роботи в карантинних осередках	24

I.Коротка інформаційна довідка по африканській чумі свиней (АЧС)

Африканська чума свиней (Pestis africana suum, хвороба Монтгомері) - контагіозна вірусна геморагічна хвороба, яка перебігає гостро, підгостро, хронічно безсимптомно й характеризується лихоманкою, геморагічним діатезом, ціанозом шкіри, некродистрофічними змінами паренхіматозних органів і високою летальністю, що призводить до значних економічних збитків.

Збудник АЧС - вірус, що містить ДНК, належить до родини Asfarviridae роду Asfivirus. Віріони - сферичної форми діаметром 175-215 нм. Вірус стійкий до широкого діапазону температур і рН середовища: гине при температурі 60 °С протягом 30 хв.; у трупах свиней зберігається до десяти тижнів, у м'ясі від хворих тварин - до 155 діб, копченій шинці - до 6 місяців, у ґрунті та гною - до 3 місяців, у солонині - до 1 року; заморожування консервує вірус

Інкубаційний період може тривати від 3 до 15 діб, при гострому перебігу хвороби – 5-9 діб.

Характерні ознаки хвороби:

- раптова загибель тварини, за відсутності клінічного прояву;
- підвищення температура тіла до 40,5-42°C;
- зниження апетиту, в'ялість, швидка втомлюваність, слабкість тазових кінцівок, хитка хода, посилена спрага, тварини лежать, зарившись в підстилку;
- ядуха, кашель, блювота, діарея (іноді з кров'ю), частіше запор, слизисті виділення з очей та носа, параліч тазових кінцівок, можливі аборти у самок;
- синюшність шкіри та червонувато-фіолетові плями на череві, підгрудку, мошонці, вухах, п'ятачку та кінцівках.

Резервуаром АЧС в природі є дикі свині, від яких заражаються свійські (домашні свині).

Основний шлях передачі збудника - це безпосередній контакт тварин між собою (хворої із здоровою твариною) та перенесення збудника через посередника, в ролі якого найчастіше виступає людина, що випадково забруднилась виділеннями хворої тварини і мала контакт зі здоровою, а також – предмети догляду, взуття та одяг, інвентар, транспортні засоби, корми, в т.ч. харчові відходи.

Хворіють на АЧС домашні та дикі свині, незалежно від їх породи, віку та статі. Люди на АЧС не хворіють.

Хвороба охоплює 40-50% поголів'я тварин, 85-100% відсотків з яких гине впродовж 6-13 діб.

II. Епізоотична ситуація щодо АЧС на території України та Чернігівській області.

Починаючи з 2012 року, станом на 01.06.2017 року на території України зареєстровано 225 випадків АЧС (192 – домашні, 31 – дикі та 1 інфікований об'єкт): Запорізька область – 5; Луганська – 8; Чернігівська – 27; Сумська – 12; Київська – 12; Рівненська – 10; Житомирська – 3; Полтавська – 30; Одеська – 29; Миколаївська – 24; Кіровоградська – 9; Черкаська – 6; Хмельницька – 5; Чернівецька – 2; Волинська – 4; Вінницька – 6; Харківська – 15; Закарпатська – 2; Тернопільська – 1; Донецька – 4; Херсонська – 6; Дніпропетровська – 3; Івано-Франківська – 2.

Перший випадок АЧС в Чернігівській області зареєстровано 31.08.2014 року в с.Охрамієвичі, Корюківського району.

Всього за 2014 рік в області було відкрито 10 неблагополучних пунктів по АЧС (3 домашні свині, 7 - дика фауна), в яких встановлено 18 позитивних результатів досліджень:

- с.Охрамієвичі, Корюківського району;
- с.Крути Ніжинського району,
- м.Щорс Щорського району,
- урочище біля с.Ковчин Куликівського району,
- урочище «Тесновка» Городнянського району;
- ТОВ «Динамо» Городнянського району,
- ТОВ МГ «Бізон» Ріпкинського району;
- ТОВ «ДобрянкаІнвестЛіс» Ріпкинського району;
- ТОВ МГ «Барс» Городнянського району.
- ТОВ СМРП «Залісся» Городнянського району.

Протягом 2015 року зареєстровано 13 неблагополучних пунктів по АЧС (1 підсобне господарство, 12 приватний сектор), в яких встановлено 37 позитивних результатів досліджень:

- підсобне господарство Любецького психоневрологічного інтернату, с.Пересаєж, Ріпкинського району
- с. Киселівка, Менського району,
- с.Тужар, Козелецького району,
- с.Косачівка, Козелецького району,
- с.Сорокошичі, Козелецького району,
- с.Боярівка, Козелецького району,
- с.Фаївка, Н.Сіверського району,
- м.Ічня, Ічнянського району,
- с.Лісне, Чернігівського району,
- с.Городище, Менського району,
- с. Максимівка, Ічнянського району;
- с.Загребелля, Сосницького району;
- м.Бобровиця, Бобровицького району.

В 2016 році зареєстровано 2 неблагополучні пункти по АЧС - с.Хибалівка, Куликівського району та с. Бакаївка Ічнянського району (свині приватного сектору).

15.02.2017 р. в області виникло захворювання АЧС в свинарському господарстві ТОВ «Світанок» Бобровицького району.

Після проведення комплексу оздоровчих заходів карантин по АЧС знято з усіх вищезазначених неблагополучних пунктів.

III. Профілактика та попередження занесення збудника АЧС на територію області

З метою недопущення занесення вірусу АЧС на територію області, згідно вимог діючої Інструкції щодо профілактики та боротьби з африканською чумою свиней, затвердженої наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 07.03.2017 року № 111, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 29 березня 2017 року за № 432/30300 (далі – Інструкція), **забороняється ввезення** з неблагополучних по АЧС регіонів (областей, країн):

- домашніх свиней і диких кабанів;
- яйцеклітин/ембріонів домашніх свиней і диких кабанів;
- сирого м'яса домашніх свиней і диких кабанів;
- усіх видів м'ясних продуктів, отриманих від домашніх свиней і диких кабанів, які не піддавались обробленню, що гарантує знешкодження вірусу АЧС;
- продуктів тваринного походження (із свиней), призначених для годівлі тварин або для використання у сільськогосподарських та промислових цілях, у фармацевтичних або хірургічних цілях, патологічного матеріалу і біологічних продуктів (із свиней);
- кормів рослинного походження для годівлі свиней (без термічної обробки, що гарантує знешкодження вірусу АЧС).
- скидання стічних вод, харчових відходів та іншого сміття в річки (озера), вздовж магістральних доріг, залізничних колій та автомобільних доріг з усіх видів міжнародних транспортних засобів.

Спеціалісти прикордонних інспекційних пунктів ветеринарної медицини Південно-західної регіональної служби державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на державному кордоні та транспорті (далі – Південно-західна РСДВСКН) здійснюють державний ветеринарно-санітарний контроль та нагляд за дотриманням юридичними і фізичними особами вимог ветеринарно-санітарних заходів під час здійснення міждержавних перевезень об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду.

Вантажі, багаж пасажирів, які прибули на територію Чернігівської області з неблагополучної щодо АЧС держави або якщо така держава була однією із транзитних, а також міжнародні поштові відправлення підлягають огляду спеціалістами Південно-західної РСДВСКН разом з іншими службами згідно вимог чинного законодавства.

В разі виявлення при огляді продуктів забою тварин у сирому, замороженому, солоному, в'яленому, вареному або сирокопченому вигляді, вони підлягають вилученню і подальшій утилізації/знищенню методами, що гарантують знезараження вірусу.

Завезення (імпорт) домашніх свиней та диких кабанів на територію області проводиться за наявності міжнародного ветеринарного сертифікату, у якому повинно бути зазначено, що з моменту народження або протягом щонайменше останніх 40 днів перед відправленням тварини утримувались на території країни/регіону/компартмента, які відповідно до вимог Кодексу здоров'я наземних тварин МЄБ є вільними від африканської чуми свиней. Щодо диких кабанів – вони утримувались 40 днів перед відправкою на карантинній станції.

Профілактика та недопущення виникнення АЧС в свинарських господарствах:

- забезпечити роботу свинарського господарства в «закритому режимі»;
- не допускати вхід на територію господарств стороннім особам, а також в'їзд транспортного засобу, не пов'язаного з їх обслуговуванням;
- особи, що відвідують господарство, повинні пройти санітарну обробку і зареєструватися в спеціальному журналі;
- особам, що відвідують господарство (включаючи посадових осіб органів, уповноважених на здійснення державного контролю (нагляду)), не слід відвідувати інше господарство, контактувати з домашніми або дикими свинями (включаючи полювання) та брати участь у здійсненні протиепізоотичних заходів щонайменше останні 2 тижні;
- територія виробничої зони свиного господарства повинна бути огорожена суцільною огорожею по всьому її периметру з метою недопущення проникнення сторонніх осіб, диких та безпритульних тварин;
- вхід у виробничу зону господарства дозволяється тільки через ветсанпропускник, а в'їзд/виїзд транспорту - через постійно діючий дезбар'єр (дезінфекційний блок);
- на ветсанпропускнику ведуться журнали: виходу на роботу спеціалістів; відвідування господарства сторонніми особами; руху та проведення дезінфекції транспорту; приготування дезрозчинів та заправки дезбар'єрів; прання та дезінфекції спецодягу;
- усі інші входи на виробничу зону господарств мають бути закриті;
- виходити в спецодязі і спецвзутті, а також виносити їх за межі виробничої зони та господарства забороняється;
- при вході в ізольоване приміщення (секцію), в склади комбікормів, кормокухню, ветеринарно-санітарні об'єкти облаштовують дезкилимки/дезванночки;
- в адміністративно-господарській та виробничій зонах облаштовують туалети з умивальниками;
- для обслуговування свиней закріплюють за кожною технологічною (виробничою) групою працівників, які пройшли медичне обстеження відповідно до [Переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам](#),

та [Порядку проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів та видачі особистих медичних книжок](#), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2001 року № 559 (особи, хворі на туберкульоз, теніаринхоз, сальмонельоз та інші захворювання, спільні для людини і тварин, до роботи в господарствах не допускаються);

- обслуговуючий персонал забезпечують спецодягом та спецвзуттям із розрахунку не менше двох комплектів на працівника. Обладнання, інвентар, спецодяг, спецвзуття та інші предмети маркують і закріплюють за дільницею (цехом). Передавати зазначені предмети з однієї дільниці на іншу без попереднього знезараження забороняється;

- співробітникам господарств не дозволяється утримувати свиней в домогосподарствах;

- на території господарств забороняється утримувати собак (крім сторожових), котів, а також інші види тварин, включаючи птицю. Сторожові собаки мають бути зареєстровані, з відповідними відмітками в паспорті про щеплення проти сказу, обробки проти гельмінтів та постійно знаходитися лише на території господарства. Для годівлі сторожових собак дозволяється використовувати лише корми, які не несуть ризик занесення збудників інфекційних хвороб;

- ветеринарним фахівцям господарств забороняється обслуговування тварин, що знаходяться в особистому користуванні громадян. Відповідальним за організацію цієї роботи є керівник господарства.

- для забезпечення технологічного процесу у виробничій зоні закріплюють внутрішньогосподарський транспорт. Крім того, на території господарств проводять розподіл "чистих" (підвезення кормів, свиней) та "брудних" (вивезення гною, загиблих свиней, відходів забою) автотранспортних шляхів з метою уникнення їх перетинання;

- свиней, що підлягають вимушеному забою, перевозять на забійно-санітарний пункт (забійну площадку) спеціальним транспортом, що виключає витіки біоматеріалу. Відвантаження свиней з господарства для будь-яких цілей здійснюється через рампу за межами господарства;

- вивіз трупів і боєнських відходів для утилізації/видалення проводять спецавтотранспортом, який регулярно піддають дезінфекції;

- обов'язковою умовою для використання приміщень є принцип "порожньо-зайнято" з обов'язковою санацією приміщень впродовж двох-п'яти діб;

- на територію виробничої зони господарств забороняється приносити продукти тваринного походження. У разі необхідності керівництво господарства організовує приймання їжі співробітниками у відведених для цього місцях, які обладнані санітарним приміщенням та умивальниками;

- навколо приміщень, в яких утримуються свині, не створюються насадження плодово-ягідних дерев та кущів для зменшення ймовірності заселення їх синантропними та дикими тваринами;

- забороняється використовувати для утримання свиней літні табори.

Профілактика та недопущення виникнення АЧС в особистих господарствах населення:

- утримувати свиней в закритих приміщеннях, не допускаючи їх вигулу та контакту з іншими тваринами;
- обслуговувати тварин лише у змінному спецодязі, використовуючи окремі засоби догляду та інвентар;
- не дозволяти відвідування господарства та тваринницьких приміщень стороннім особам;
- не купувати тварин у невстановлених для цього місцях та без супровідних ветеринарних документів;
- не забивати хворих свиней та не переробляти туші захворілих тварин;
- мисливці на диких кабанів не повинні утримувати свиней в своєму особистому господарстві;
- не згодовувати свиням харчові відходи, що містять свинину чи продукти забою без проварювання.

IV. Характеристика ситуації в разі виникнення АЧС та масштаби можливих наслідків.

На території Чернігівської області станом 1.05.2017 року на обліку знаходиться біля 182 тис. голів свиней – із них біля 89 тисяч голів утримуються в свинарських господарствах суспільного сектору і більше 93 тис. голів в присадибних господарствах населення.

АЧС є транскордонною вірусною хворобою, яка має схильність до швидкого і неочікуваного міжнародного розповсюдження. Ця інфекційна хвороба характеризується 100 відсотковою летальністю. Поголів'я свиней утримується в усіх районах та містах області.

В Чернігівській області станом на 01.05.2017 року популяція дикого кабана у лісових та мисливських угіддях становить близько 555 голів на площі 2732,4 тис.га.

V. Склад керуючої, оперативної та робочих груп для роботи у разі виникнення підозри захворювання свиней на АЧС та ліквідації надзвичайних ситуацій.

5.1 Склад керуючої групи:

Голова керуючої групи: начальник Головного управління Держпродспоживслужби в Чернігівській області.

Заступник голови керуючої групи: начальник Управління безпечності харчових продуктів та ветеринарної медицини Головного управління Держпродспоживслужби в Чернігівській області.

5.2. Оперативна група по проведенню епізоотичного розслідування випадків виникнення АЧС:

- начальник відділу організації протиепізоотичної роботи Головного управління Держпродспоживслужби в Чернігівській області;
- директор Чернігівської регіональної державної лабораторії Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів;
- начальник Чернігівської обласної державної лікарні ветеринарної медицини;
- представник СБУ (за погодженням керівництва);
- представник національної поліції (за погодженням керівництва);
- представник НААН (за погодженням керівництва).

5.3.Склад робочих груп:

Перша робоча група

Голова робочої групи:

- начальник відділу організації протиепізоотичної роботи Головного управління Держпродспоживслужби в Чернігівській області.

Члени робочої групи:

- завідувач вірусологічним відділом Чернігівської регіональної державної лабораторії Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів;
- лікар ветеринарної медицини епізоотологічного відділу Чернігівської регіональної державної лабораторії Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів.

Друга робоча група

Голова робочої групи:

- директор Чернігівської регіональної державної лабораторії Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів.

Члени робочої групи:

- головний спеціаліст відділу організації протиепізоотичної роботи Головного управління Держпродспоживслужби в Чернігівській області;
- завідувач відділом лікувальної та лікувально-профілактичної роботи Чернігівської обласної державної лікарні ветеринарної медицини.

Третя робоча група

Голова робочої групи:

- начальник Чернігівської обласної державної лікарні ветеринарної медицини.

Члени робочої групи:

- заступник директора, завідувач імунологічного відділу Чернігівської регіональної державної лабораторії Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів;

- лікар ветеринарної медицини вірусологічного відділу Чернігівської регіональної державної лабораторії Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

VI. Необхідність у силах та засобах Управління ДСНС України в Чернігівській області та інших зацікавлених служб.

Згідно вимог діючої Інструкції щодо профілактики та боротьби з африканською чумою свиней, затвердженої наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 07.03.2017 року № 111, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 29 березня 2017 року за № 432/30300, місцева державна надзвичайна протиепізоотична комісія вирішує усі питання, пов'язані з ліквідацією хвороби та приймає план дій щодо боротьби із захворюванням, затверджує інформаційну систему по забезпеченню оперативного зв'язку і координації всіх запланованих дій зацікавлених служб району (міста) по цим питанням.

В разі виникнення АЧС для проведення оздоровчих заходів та недопущення поширення хвороби будуть задіяні представники органів місцевого самоврядування, спеціалісти територіальних відділів ДСНС, Національної поліції, лісового господарства та державних установ ветеринарної медицини, які працюють згідно штатного розпису на час виникнення спалаху АЧС.

Спеціалісти державних установ ветеринарної медицини працюють з 8-00 до 17-00 годин відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку. Однак, згідно рішення ДНПК під час боротьби з АЧС вони можуть бути залучені до роботи у будь-який час відповідно до КЗпП.

Оплата праці задіяних працівників здійснюється відповідно до чинного законодавства, в межах кошторисних призначень згідно штатного розпису.

VII. Протиепізоотичні заходи по недопущенню поширення АЧС на території області.

Протиепізоотичні заходи по недопущенню поширення АЧС на території області проводяться відповідно Інструкції щодо профілактики та боротьби з африканською чумою свиней, затвердженої наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 07.03.2017 року № 111, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 29 березня 2017 року за № 432/30300, всіх рішень Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії при Кабінеті Міністрів України, Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії при Чернігівській обласній державній адміністрації, розроблених і затверджених протокольними рішеннями ДНПК при РДА та міських радах планів заходів по ліквідації і недопущенню поширення захворювання АЧС.

VIII. Матеріальні засоби (резерви), які використовуються в заходах боротьби з африканською чумою свиней.

Для обробки приміщень, обладнання, загонів, території вогнища, забійних пунктів та інших місць, де перебували тварини, тощо використовують дезінфекційні розчини, що знешкоджують вірус АЧС:

- розчин формаліну з вмістом 1,5% формальдегіду;
- 1,5% розчин параформу, приготовлений на 0,5% розчині їдкого натру;
- 3% розчин парасоди або фоспару;
- 5% розчин хлораміну;
- сухе хлорне вапно з вмістом не менше як 25% активного хлору;
- розчини хлорного вапна з вмістом 4% активного хлору;
- 3% (гарячий) розчин їдкого натру;
- хлорантоїн у вигляді 2% водного розчину, експозиція 3 години;
- біоклін 1,5% розчин, експозиція 1 година;
- зоостерил з вмістом 0,5% надоцтової кислоти;
- кристал 900, кристал 1000, інші засоби, які відповідно до настанов з їх застосування є активними до збудника АЧС.
- респур 0,4% для вимушеної дезінфекції, 0,05 % для заправки дезбар'єрів, дезклимків;
- септодор форте 0,2 % розчину при вірусних інфекціях;
- вет-амін 0,2 % розчин при вірусних інфекціях.

Розрахунки витрат дезрозчинів на 1 м² та експозиція їх застосування визначаються відповідно до настанов з їх застосування.

Індивідуальні засоби захисту: протичумні костюми (багаторазові, одноразові), гумові чоботи, респіратори, ватно-марлеві пов'язки, захисні окуляри, гумові рукавички та інше.

Обладнання, техніка для проведення дезінфекції, дезінсекції: дезінфекційні установки, ранцеві оприскувачі та інше обладнання, яке є в наявності та може бути використане для проведення відповідних робіт.

У разі виникнення АЧС згідно наказів вищестоящего керівництва можуть залучатися спеціалісти задіяних установ з інших районів та міст. Щодо залучення працівників інших підприємств різної форми власності рішення приймає ДНПК при райдержадміністраціях та міських радах.

Органи місцевого самоврядування передбачають в державних бюджетах місцевих рад кошти для придбання на випадок надзвичайних ситуацій автономних електростанцій, генераторів, пересувних обігрівачів, вагончиків, дезустановок, пального та іншого устаткування та обладнання, яке необхідне для термінового розгортання та облаштування карантинних ветеринарно-поліцейських постів, проведення термінових робіт з ліквідації осередків інфекції та запобігання їх поширенню.

ІХ. План заходів при підозрі захворювання свиней на африканську чуму в Чернігівській області.

№ з/п	Найменування заходів	Термін виконання	Відповідальні за виконання
1.	<p>При підозрі на захворювання АЧС свиней, спеціалісти ветеринарної медицини, які обслуговують дане господарство, користувачі мисливських угідь, власники тварин, місцеві органи влади, керівники господарств, та інші спеціалісти галузі тваринництва, повідомляють про виниклу підозру головного державного інспектора ветеринарної медицини району (міста) і до прибуття спеціалістів компетентного органу з питань ветеринарної медицини району (міста) у господарство (населений пункт) спеціалісти ветеринарної медицини разом із власниками тварин виконують такі заходи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - беруть на облік всіх свиней різних категорій у господарстві і населеному пункті та складають список з кількістю уже хворих свиней, загиблих і ймовірно інфікованих у кожній із категорій (у списку повинні бути зазначені і ті тварини, які народилися і загинули протягом періоду, відколи виникла підозра; інформація стосовно зазначеного списку повинна надаватися на першу вимогу спеціалістів державної служби ветеринарної медицини); - ізолюють хворих і підозрілих на захворювання свиней у тому самому приміщенні, в якому вони перебувають; - забороняють будь-які перегрупування тварин, у т.ч. технологічні; - припиняють забій і реалізацію тварин усіх видів (включаючи птицю) і продуктів їхнього забою (м'яса, сала, шкіри, шерсті, пір'я тощо); - забороняють вивезення туш свиней, м'яса, продуктів та сировини з них, кормів для тварин, інвентарю, матеріалів або відходів, які можуть бути фактором передачі та розповсюдження АЧС за межі господарства; - забороняють вхід на територію господарства стороннім особам, а також рух транспортних засобів у господарство та з нього; - забезпечують проведення дезінфекції на вході-виході зі свинарника, весь 	Негайно	<p>Спеціалісти ветеринарної медицини господарств, спеціалісти державних установ ветеринарної медицини Держпродспоживслужби, керівники господарств, керівники господарств, власники тварин, органи місцевого самоврядування, користувачі мисливських угідь</p>

	обслуговуючий персонал повинен дотримуватись особистої гігієни, необхідної для зниження ризику розповсюдження АЧС.		
2.	Після отримання інформації про те, що у диких свиней підозрюється наявність АЧС, управління Держпродспоживслужби в районі (місті) комісійно, разом з користувачами мисливських угідь, проводить епізоотичне розслідування для підтвердження або виключення наявності хвороби, надає інформацію господарствам всіх форм власності та мисливським господарствам, при цьому проводиться лабораторне дослідження усіх диких свиней, упольованих або виявлених мертвими на відповідній території.	Негайно	Начальник управління Держпродспоживслужби в районі (місті), директор районної державної лабораторії ветеринарної медицини Держпродспоживслужби, користувачі мисливських угідь
3.	Головний державний інспектор ветеринарної медицини району (міста) після одержання повідомлення про підозру на захворювання АЧС повідомляє про підозру на захворювання АЧС і вжиті заходи головного державного інспектора ветеринарної медицини області, а також спеціалістів Держпродспоживслужби сусідніх районів, голову районної державної адміністрації.	Негайно	Головний державний інспектор ветеринарної медицини району (міста)
4.	Для з'ясування епізоотичної ситуації на місці та проведення епізоотичного розслідування з метою встановлення джерел і шляхів можливого занесення збудника хвороби, визначення меж можливого епізоотичного осередку і вжиття заходів щодо недопущення поширення збудника хвороби за його межі головний державний інспектор ветеринарної медицини району (міста) виїжджає разом із спеціалістами управління, державної лікарні, державної лабораторії ветеринарної медицини та іншими структурами в зазначене господарство або населений пункт. Розслідування повинно відображати: - тривалість періоду часу, протягом якого вірус АЧС міг існувати в господарстві, перш ніж про хворобу було повідомлено або з'явилась підозра щодо неї; - переміщення людей, транспортних засобів, свиней, туш, м'яса або інших матеріалів, які могли бути контаміновані; - можливе джерело занесення збудника хвороби в господарство та визначення інших господарств, у яких свині могли бути інфіковані або контаміновані одним джерелом;	Негайно	Головний державний інспектор ветеринарної медицини району (міста), спеціалісти державних установ ветеринарної медицини Держпродспоживслужби, керівники мисливських господарств та уповноважені особи інших структур

	- наявність поголів'я свиней в господарстві (населеному пункті).		
5.	Головний державний інспектор ветеринарної медицини області при отриманні повідомлення про підозру на АЧС, доповідає Головному державному інспектору ветеринарної медицини України, скликає комісію для проведення епізоотичного розслідування згідно п 5.2 розділу V даного Плану і відряджає в неблагополучний пункт для уточнення діагнозу, ретельного епізоотологічного обстеження, клінічного огляду тварин, відбору патологічного матеріалу для лабораторних досліджень, виявлення ймовірних джерел і шляхів занесення збудника хвороби, визначення меж передбачуваного епізоотичного вогнища, організації проведення комплексу заходів щодо попередження поширення і ліквідації захворювання.	Негайно	Головний державний інспектор ветеринарної медицини Чернігівської області, Члени комісії з проведення епізоотичного розслідування
6.	Для лабораторних досліджень відбираються зразки крові, селезінки, лімфатичних вузлів (підщелепних, мезентеріальних) від 1-3 вимушено забитих, хворих або загиблих свиней. Відібраний патологічний матеріал опечатується і відправляється нарочним із супровідним документом у ДНДІЛДВСЕ, м. Київ. В супровідному документі на відібрані зразки вказується: місце розташування господарства, прізвище, ім'я по батькові власника; вид тварин, їх кількість і час знаходження в господарстві, дата виявлення перших ознак захворювання, підозрювана хвороба, клінічні ознаки та патолого-анатомічні зміни; кількість загиблих тварин з ознаками захворювання, проведені лікувальні заходи і вакцинація, яка проводилась в останні декілька днів, перелік зразків, що направляється для дослідження, дата відправки патологічного матеріалу та час його відправки; кількість спалахів хвороби.	Відповідно вимог діючої Інструкції	Директор Чернігівської регіональної державної лабораторії Держпродспоживсл ужби, директор районної державної лабораторії Держпродспоживсл ужби

Х. План оперативних спільних дій різних служб при встановленні діагнозу на африканську чуму свиней у господарствах різних форм власності.

№ п/п	Назва заходів	Строк виконання	Відповідальний за виконання
1	2	3	4
1.	При отриманні повідомлення про	Протягом	Начальник управління

	<p>встановлення діагнозу на АЧС серед домашніх або диких свиней управління Держпродспоживслужби в районі (місті) надсилає до Головного управління Держпродспоживслужби в області і до Держпродспоживслужби України інформацію згідно вимог діючої Інструкції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дату та час відправки патматеріалу в ДНДІЛДВСЕ; - область, район, господарство, мисливське господарство, населений пункт, на території яких відібраний матеріал; - дату виявлення підозри на АЧС; - дату встановлення діагнозу; - методи, якими проводилось дослідження для підтвердження хвороби; - категорію хворих тварин – наявність хвороби підтверджено у диких свиней або у свиней, що знаходяться у господарстві, на бойні або в транспортному засобі; - географічне положення місця, де був підтверджений спалах АЧС; - кількість спалахів хвороби, кількість свиней з підозрою на хворобу в місці спалаху, на бойні або в транспортному засобі; - кількість загиблих свиней кожної категорії в господарстві, на бойні або в транспортному засобі; - для кожної групи – розповсюдженість хвороби та кількість свиней, у яких було підтверджено наявність АЧС; - вжиті заходи по недопущенню розповсюдження інфекції. 	24 годин з часу підтвердження діагнозу	Держпродспоживслужби в районі (місті)
2	<p>Розробляється план заходів щодо недопущення поширення збудника хвороби за межі епізоотичного осередку та ліквідації захворювання. План заходів вноситься на розгляд та для затвердження до районної (міської) державної надзвичайної протиепізоотичної комісії (далі - ДНПК).</p>	Негайно	Управління Держпродспоживслужби в районі (місті)
3	<p>Після одержання інформації про встановлення діагнозу на АЧС ДНПК приймає рішення про оголошення спалаху АЧС в господарстві, мисливському господарстві, населеному пункті, районі або кількох районах (залежно від епізоотичної ситуації) і встановлення в них карантину, визначає межі спалаху (неблагополучного пункту), зон захисту і спостереження (нагляду) та організовує</p>	Прийняття рішення на протязі 24 годин	Державна надзвичайна протиепізоотична комісія, органи місцевого самоврядування

<p>проведення протиепізоотичних заходів:</p> <p>охоронно-карантинні - забезпечення локалізації вогнища інфекції, виконання карантинних заходів з недопущення розповсюдження захворювання;</p> <p>епізоотологічні - обстеження епізоотичних вогнищ та інфікованих об'єктів, аналіз епізоотичної ситуації, розробка і контроль здійснення заходів з ліквідації хвороби;</p> <p>діагностичні - відбір патологічного матеріалу та його доставка в ДНДІЛДВСЕ та/або інші уповноважені акредитовані державні лабораторії ветеринарної медицини;</p> <p>матеріально-технічні - забезпечення дезінфекційною технікою, засобами для ліквідації осередку інфекції (технікою, обладнанням тощо), засобами індивідуального захисту осіб, що працюють у спалаху хвороби.</p> <p>На засіданні ДНПК для недопущення поширення та з метою ліквідації хвороби:</p> <ul style="list-style-type: none"> - затверджуються План заходів щодо профілактики, недопущення поширення і ліквідації захворювання та схема інформування для забезпечення оперативного зв'язку і координації всіх запланованих дій; - через місцеві органи державної влади організується облік усього поголів'я свиней в зонах захисту і спостереження (нагляду); - організується виділення необхідної техніки, дезінфекційних машин, транспортних засобів, бульдозерів, скреперів та інших технічних і дезінфекційних засобів для проведення земляних та інших робіт; - визначаються м'ясопереробні підприємства для забою і переробки свиней із зони захисту; - створюються спеціальні загони (групи), які працюють під керівництвом та виконують затверджені ДНПК заходи. <p>ДНПК розміщує у засобах масової інформації повідомлення, які повинні містити відомості про межі спалаху (неблагополучного пункту) АЧС, зон захисту та спостереження (нагляду) та за необхідності - про застосовані в кожній із цих зон ветеринарно-санітарні заходи та необхідні заходи профілактики.</p>		
---	--	--

	<p style="text-align: center;">Заходи в неблагополучному пункті</p> <p style="text-align: center;"><i>В особистому селянському господарстві:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - створюються групи для вилучення тварин, до складу яких входять представники органів, визначених ДНПК; - в разі утримання значної кількості свиней в особистому селянському господарстві, що не дає змоги оперативно провести їх умертвіння та спалення трупів, або спалахом (неблагополучним пунктом) визначено весь населений пункт або його частину, встановлюється карантинний пост/пости, із залученням представників територіальних органів, визначених ДНПК, на дорозі при в'їзді (виїзді) до спалаху (неблагополучного пункту), який має функціонувати до проведення заключної дезінфекції; встановлюються попереджувальні знаки з написом “Карантин” та знаки, які вказують на об'їзд карантинної зони; - вилучаються, умертвляються та спалюються всі свині у спалаху (неблагополучному пункті); - за відсутності можливості спалити трупи тварин їх закопують у визначеному рішенням ДНПК місці на глибину не менше 2 метрів; - шар землі з приміщень, де утримувались свині, завтовшки 10-15 см знімається і разом з гноем закопується у місці спалення трупів на глибину не менше 1,5 метра; гній пересипається сухим хлорним вапном, яке містить не менше 25 % активного хлору, з розрахунку 0,5 кг/м², зволожується водою або знезаражується іншим еквівалентним методом/засобом та переміщається у траншею. <p>Протягом року на місці захоронення забороняється проведення земельних робіт.</p> <ul style="list-style-type: none"> - спалюються у визначеному рішеням ДНПК місці туші тварин, трупи тварин, що загинули, свинину, ймовірно контаміновані матеріали, речовини та відходи, дерев'яний та малоцінний інвентар; - проводиться дератизація, трупи гризунів спалюються; - проводиться дезінфекція транспорту, задіяного у виконанні заходів, у місцях доставки трупів тварин та інших відходів 	<p>На період проведення карантину</p>	<p>ДНПК в районі, місті, територіальні органи ДСНС, Нацполіції, Держпродспоживслужби, Державна екологічна інспекція в Чернігівській області, Органи місцевого самоврядування, Обл. енерго, РЕМ району, управління транспорту і зв'язку</p>
--	--	---------------------------------------	--

<p>та на виїзді зі спалаху (неблагополучного пункту);</p> <ul style="list-style-type: none"> - увесь спецодяг та спецвзуття персоналу, задіяного в проведенні заходів, дезінфікується, а одноразовий спецодяг спалюється. <p>У свиногосподарстві:</p> <ul style="list-style-type: none"> - встановлюється карантинний пост/пости із залученням представників територіальних органів, визначених ДНПК, на дорозі при в'їзді (виїзді) до спалаху (неблагополучного пункту), який має функціонувати до проведення заключної дезінфекції, із забезпеченням цілодобового чергування; - перекриваються всі виїзди і заїзди до спалаху (неблагополучного пункту) по польових дорогах з метою недопущення руху транспорту, залишивши одну дорогу, на якій встановлено карантинний пост та дезтехніку (обладнання) для дезінфекції автотранспорту; - встановлюються попереджувальні знаки з написом "Карантин" та знаки, які вказують на об'їзд карантинної зони, при в'їздах та виїздах з території спалаху (неблагополучного пункту) щодо АЧС; - забезпечується знезараження транспорту, що виїжджає зі спалаху (неблагополучного пункту), та взуття людей; - створюються умови для обов'язкової щоденної санітарно-гігієнічної обробки осіб, задіяних у виконанні заходів, та тих, які відвідали спалах (неблагополучний пункт); - забезпечуються необхідні побутові умови для осіб, задіяних у чергуванні на карантинних постах; - затверджуються робочі інструкції для осіб, задіяних у виконанні заходів; - забезпечуються харчуванням особи, задіяні у чергуванні на карантинних постах; - виділяється необхідна техніка, дезінфекційні машини, засоби, автотранспорт, бульдозери, скрепери та інші технічні і дезінфекційні засоби для виконання плану заходів; <p>забороняється:</p> <ul style="list-style-type: none"> - увезення на територію спалаху (неблагополучного пункту) та вивезення за його межі тварин усіх видів, а також продуктів і сировини тваринного 	<p>На період проведення карантину</p>	<p>ДНПК в районі, місті, територіальні органи ДСНС, Нацполіції, Держпродспоживслужби, Державна екологічна інспекція в Чернігівській області, Органи місцевого самоврядування, Обл. енерго, РЕМ району, управління транспорту і зв'язку</p>
--	---------------------------------------	--

<p>походження, інвентарю, матеріалів, які можуть містити фактори передачі АЧС (крім транспортування для спалювання);</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивезення з території спалаху (неблагополучного пункту) продуктів рослинництва, кормів, інших вантажів; - вхід до неблагополучного господарства сторонніх осіб, в'їзд транспорту, перегрупування поголів'я свиней господарств; - для умертвіння тварин створюються групи, до складу яких включають представників господарства та органів, визначених ДНПК; - умертвіння свиней здійснюється в найкоротший строк; - туші тварин, трупи тварин та отриману в господарстві продукцію свинарства, ймовірно контаміновані матеріали, речовини та відходи спалюються у визначеному, рішенням ДНПК, місці; - проводиться дератизація в господарстві, трупи гризунів спалюються; - транспорт, задіяний у виконанні заходів, у місцях доставки трупів тварин та інших відходів та на виїзді зі спалаху (неблагополучного пункту) дезінфікується; - проводиться дезінфекція всього спецодягу та спецвзуття спеціалістів, задіяних в проведенні заходів; одноразовий спецодяг спалюється; - проводиться знищення бродячих котів і собак гуманними методами. <p>У мисливському господарстві:</p> <ul style="list-style-type: none"> - туші відстріляних диких кабанів та трупи тварин, що загинули, спалюються у визначеному рішенням ДНПК місці; - транспорт, задіяний у виконанні заходів, дезінфікується у місцях доставки трупів тварин, інших відходів та перед виїздом з мисливського господарства; - дезінфікується увесь спецодяг та спецвзуття спеціалістів, задіяних в проведенні заходів; одноразовий спецодяг спалюється; - встановлюється чисельність диких кабанів в мисливському господарстві та знищують їх; - створюються групи для обходу та збору (у випадку виявлення) трупів диких кабанів на території мисливського господарства з метою подальшого спалення. 	<p>На період проведення карантину</p>	<p>Користувачі мисливських угідь, ДСНС в районі, Управління лісового та мисливського господарства, Управління Держпродспоживслужби в районі (місті), Державна екологічна інспекція в Чернігівській області, органи місцевого самоврядування</p>
--	---------------------------------------	---

<p>Забороняється:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ввезення чи вивезення з господарств усіх форм власності живих свиней, продукції з них та репродуктивного матеріалу протягом 40 днів з дня проведення дезінфекції в спалаху (неблагополучному пункті), крім випадків вивезення свиней на забій під контролем компетентного органу на визначеному ДНПК переробному підприємстві або забійному пункті; - торгівля на ринках живими свинями та продуктами з них, крім отриманих на забійних та переробних підприємствах, які мають експлуатаційний дозвіл, за наявності супровідних ветеринарних документів; - проведення виставок, ярмарків, базарів та інших заходів, пов'язаних із пересуванням та скупченням тварин (крім транспортування свиней на відведені забійні пункти і м'ясокомбінати). <p>Заходи в зоні нагляду (спостереження) – територія радіусом до 10 км від зовнішніх меж зони захисту</p> <ul style="list-style-type: none"> - організуються збори громадян у населених пунктах із проведенням роз'яснювальної роботи щодо вжиття заходів для профілактики чи у разі підозри виникнення АЧС; - проводиться облік всього свиногоголів'я в господарствах усіх форм власності; - проводиться знищення бродячих котів і собак гуманними методами, а також дератизація власниками господарств усіх форм власності; - забороняється торгівля на ринках живими свинями та продуктами з них, крім отриманих на забійних та переробних підприємствах, які мають експлуатаційний дозвіл, за наявності супровідних ветеринарних документів; - для обробки приміщень, обладнання, загонів, території епізоотичного вогнища, забійних пунктів та інших місць, де перебували тварини, тощо проводиться дезінфекція з використанням дезінфекційних розчинів, які знешкоджують вірус АЧС. <p>Розрахунки витрат дезрозчинів на 1 м² та експозиція їх застосування визначаються відповідно до настанов з</p>	<p>На період проведення карантину</p>	<p>ДНПК в районі (місті), територіальні органи ДСНС, Національної поліції, Держпродспоживслужби, Державна екологічна інспекція в Чернігівській області, органи місцевого самоврядування, Управління лісового та мисливського господарства, користувачі мисливських угідь.</p>
--	---------------------------------------	---

<p>їхнього застосування.</p> <p>Після остаточної дезінфекції проводиться оцінка якості знезараження об'єктів.</p> <p><i>При виявленні спалаху АЧС у лабораторії, зоопарку, парку диких тварин та/або загоні, де свині утримуються в наукових цілях або з метою, пов'язаною зі збереженням видів або рідкісних порід, застосовуються заходи, визначені рішенням ДНПК.</i></p> <p><i>Карантин знімається через 40 діб після виконання всього комплексу заключних ветеринарно-санітарних заходів за рішенням ДНПК.</i></p> <p>XI. Відновлення поголів'я свиней у господарствах після спалаху хвороби</p> <p>Завезення свиней у неблагополучне господарство, яке працює з дотриманням чинних ветеринарно-санітарних заходів, може здійснюватись не раніше ніж через 40 діб після завершення операцій з очистки, дезінфекції, дератизації та дезінсекції (за потреби) у відповідному господарстві. При цьому завезення свиней починається із завою індикаторних свиней (не менше 5 % від проектних потужностей підприємства), які були перевірені та дали негативні результати щодо наявності антитіл до вірусу АЧС або походять з господарств, на які не розповсюджуються ніякі обмеження, пов'язані з АЧС. Індикаторних свиней розміщують на території всього господарства та через 45 діб після їх розміщення проводять у них відбір проб та досліджують на наявність антитіл відповідно до керівництва з діагностики.</p> <p>Свиней не дозволяють вивозити з господарств доти, доки не будуть отримані негативні результати серологічних досліджень; якщо у жодної з них не виявлені антитіла до вірусу АЧС, може бути проведено повне відновлення поголів'я.</p> <p><i>Розведення свиней в особистих селянських господарствах, де було зареєстровано випадки АЧС, дозволяється через 6 місяців після зняття карантину з дотриманням необхідних ветеринарно-санітарних заходів.</i></p>	<p>Після проведення комплексу заходів</p>	<p>ДНПК в районі, місті</p> <p>ДНПК в районі, місті</p> <p>Керівники господарств, Управління Держпродспоживслужби в районі, місті</p> <p>Власники тварин</p>
---	---	--

ХІІ. Правила безпеки для осіб, які залучені до роботи в карантинних осередках

1. При проведенні карантинних заходів у неблагополучних щодо АЧС господарствах (відділеннях, фермах, дворах), інших робіт, пов'язаних з контактом із заразним матеріалом, слід дотримуватися виконання правил техніки безпеки.

Обслуговуючий персонал забезпечується мийними та дезінфекційними засобами, спеціальним одягом, індивідуальними засобами захисту (респіратори, окуляри, рукавички, спецодяг, спецвзуття), додатково проводиться інструктаж щодо дотримання правил особистої гігієни.

2. Спецодяг та спецвзуття після кожної зміни знезаражують у параформаліновій дезінфекційній камері, разовий одяг спалюють.

3. Особи, які працюють з дезінфекційними засобами, повинні чітко дотримуватись правил особистої гігієни.

Під час використання препаратів, що подразнюють слизові оболонки очей та органів дихання, працювати дозволяється тільки в протигазах або респіраторах та захисних окулярах, а при контакті з концентрованими розчинами слід користуватися гумовими рукавичками.

4. В аптечках першої допомоги мають бути розчини, що нейтралізують дезінфекційні речовини, які використовуються.

5. Курити та вживати їжу під час роботи з дезінфекційними речовинами забороняється. Після проведення дезінфекції обличчя та руки необхідно вимити теплою водою з милом.

Комплексний План розроблено згідно вимог Інструкції щодо профілактики та боротьби з африканською чумою свиней, затвердженої наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 07.03.2017 року № 111, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 29 березня 2017 року за № 432/30300.